

Sygn. akt III AUa 106/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Górską (spr.)
Sędziowie:	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk Urszula Iwanowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 kwietnia 2020 r. w S.

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 24 grudnia 2019 r., sygn. akt VI U 387/19

oddala apelację.

Urszula Iwanowska	Beata Górską	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk
-------------------	--------------	----------------------------------

Sygn. akt III AUa 106/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją

z dnia 10.03.2016 roku przyznał ubezpieczonej A. W. prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym od dnia 1.03.2016 roku i dokonał zarazem potrącenia uprzednio wypłaconych świadczeń emerytalnych. Organ rentowy wyliczył, że suma zwaloryzowanego kapitału początkowego i suma zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne za dalszy okres, wyniosą łącznie 544.205,79 zł, co przy uwzględnieniu średniego dalszego trwania życia w wymiarze 230,50 miesięcy, przed potrąceniem pobranych już świadczeń daje kwotę 2.360,98 zł miesięcznie.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji, wnosząc w dniu 4.04.2016 r. pismo w treści którego podała, że „wnosi odwołanie od nieścisłości i błędnych danych”. Wskazała również, że nie zgadza się z tym, iż organ rentowy dokonał potrąceń z emerytury w powszechnym wieku emerytalnym świadczeń uprzednio wypłaconych z tytułu emerytury wcześniejszej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie, jako wniesione po terminie (k. 9 akt o sygn. VI U 866/19). W toku postępowania organ rentowy przyznał, że ubezpieczona dotychczas nie wniosła odwołania od decyzji z dnia 10.03.2016 r. (k. 28 akt o sygn. VI U 387/19).

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 24.12.2019 roku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 10.03.2016 roku w części, tj. w zakresie punktu II ten sposób, że stwierdził, iż wysokość emerytury wynosi kwotę 2.360,98 zł.

Sąd I instancji oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych.

A. W. pobierała emeryturę przyznaną na podstawie art. 29 i art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270) - zwaną ustawą emerytalną. Ubezpieczona cofnęła wniosek emerytalny złożony w 2013 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 2.06.2016 roku w sprawie o sygn. VI U 202/16 oddalił odwołania A. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. oznaczonych symbolem (...), tj. od decyzji z dnia 16.02.2016 roku (o odmowie przeliczenia świadczenia) i od decyzji z dnia 1.03.2016 roku (o waloryzacji świadczenia i o przyznaniu jednorazowego dodatku). Sąd ten przekazał zarazem do ZUS do rozpoznania odwołania od decyzji waloryzacyjnych wydanych w 2013, 2014 i 2015 r.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 7.03.2016 r. ubezpieczona wniosła o przyznanie emerytury powszechnej. Decyzją z dnia 10.03.2016 r. przyznano ubezpieczonej od 1.03.2016 r. emeryturę na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej. Wysokość emerytury organ rentowy ustalił na kwotę 1655,08 zł, kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 97.601,45 zł, a kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 446.604,34 zł, zaś średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 230,5 miesiąca. Organ rentowy ustalił zarazem, że suma dotychczas wypłaconych świadczeń emerytalnych wyniosła kwotę 162.709,23 zł. W dniu 21.03.2016 r. ubezpieczona zwróciła się do organu rentowego z pismem zawierającym żądanie wskazania przyczyn podwójnego pobierania kwoty podatku i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Organ rentowy udzielił odpowiedzi pismem z dnia 29.03.2016 r. Pismem z dnia 4.04.2019 r. ubezpieczona złożyła odwołanie „od nieścisłych i błędnych danych”. Wskazała, iż nie zgadza się z wysokością potrąceń i datą ich rozpoczęcia. Wskazała, iż ZUS bezpodstawnie potrąca emeryturę powszechną. Podniosła, iż „może Trybunał Konstytucyjny orzekł o zgodności z Konstytucją przepisów dotyczących pomniejszenia emerytury”. Organ rentowy nie uznał, aby wskazane pismo stanowiło odwołanie i w związku z tym nie przekazał go do Sądu ubezpieczeń społecznych. Pismem z dnia 21.04.2016 udzielił informacji o sposobie wyliczenia świadczenia, zobowiązał do wskazania w terminie 7 dni, czy ww. pismo stanowi odwołanie. Sąd I instancji ustalił, że w aktach ZUS brak jest dowodu doręczenia tego pisma. Ubezpieczona nie odpowiedziała na wezwanie. Decyzją z dnia 23.05.2018 r. ZUS zmienił decyzję z 10.03.2016 r. w zakresie wysokości świadczenia i ustalił jego wysokość w dotychczasowej kwocie. Sąd I instancji ustalił, że 30.04.2019 roku ubezpieczona, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6.03.2019 roku, wniosła o ponowne obliczenie emerytury. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 21.05.2019 r. odmówił wznowienia postępowania zakończonych decyzją z dnia 10.03.2016 r., a decyzją z dnia 29.05.2019 r. odmówił przywrócenie terminu do złożenia skargi.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd I instancji podniósł, że wniosek organu rentowego o odrzucenie odwołania od decyzji z 10.03.2016 r. jest bezzasadny. Badanie kwestii, czy odwołanie spełnia warunki formalne nie należy do kompetencji organu rentowego. Treść żądania ubezpieczonego ustala sąd w procedurze cywilnej. W razie wątpliwości co do charakteru pisma pozwany powinien przekazać pismo do sądu. W przypadku zobowiązania ubezpieczonej - jak miało to miejsce w niniejszej sprawie - do wskazania czy jej pismo jest odwołaniem, organ rentowy powinien przedstawić dowód doręczenia pisma (art. 71a ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Tym samym należało przyjąć, iż

ubezpieczona złożyła odwołanie od decyzji z dnia 10.03.2016 r. w terminie. Data przekazania przez organ rentowy odwołania do sądu pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy następnie podniósł, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 6.03.2019 roku w sprawie P 20/16 orzekł, iż art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym zaskarżoną decyzję należało zmienić i ustalić wysokość emerytury ubezpieczonej bez potrącenia uprzednio wypłaconych emerytur.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się organ rentowy. Wniósł o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku w zakresie punktu I, tj. co do decyzji z dnia 10.03.2016 roku. Następnie zaskarżył wyrok w zakresie pkt I i III, zarzucając zapadłym rozstrzygnięciom naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że ubezpieczona złożyła w przepisany termin odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 10.03.2016 r., w konsekwencji, że zaistniała podstawa do zmiany pkt II decyzji i ustalenia wysokości emerytury w kwocie 2 360,98 zł (apelacja co do punktu I zaskarżonego wyroku),

- art.177 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że w związku z tym, iż ubezpieczona złożyła skutecznie odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 10.03.2016 r., a tym samym zaszły podstawy do zmiany punktu II decyzji w części dotyczącej wysokości emerytury, należy zawiesić postępowanie w sprawie odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 21.05.2019 r. w związku ze skargą o wznowienie postępowania oraz w sprawie odwołania od decyzji z dnia 29.05.2019 r. w związku z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia wniosku (skargi) o wznowienie postępowania, do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 10.03.2016 r. (apelacja co do punktu III zaskarżonego wyroku).

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł:

1. o zmianę punktu I zaskarżonego wyroku i odrzucenie odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 10.03.2016 r. oraz o uchylenie punktu III zaskarżonego wyroku,
2. ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Ubezpieczona wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności podnosi, że w związku ze złożeniem przez organ rentowy wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku co do punktu I wyroku, przedmiotem kontroli instancyjnej było wyłącznie rozstrzygnięcie w tym zakresie, tj. częściowej zmiany decyzji z dnia 10.03.2016 roku. Organ rentowy, że oprócz zaniechania złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia postanowienia o zawieszeniu postępowania w pozostałym zakresie (postanowienia ujętego w pkt III wyroku) pominął okoliczność, że dla wywiedzenia zażalenia na postanowienia, w tym w przedmiocie zawieszenia postępowania, nadal obowiązuje termin tygodniowy. Zważywszy na tak określone granice i kierunek apelacji, należy podnieść, że w niniejszej sprawie niesporne jest, że organ rentowy decyzją z dnia 10.03.2016 roku przyznał A. W., ur. w (...) roku, prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, począwszy od dnia 1.03.2016 roku, i zarazem dokonał potrącenia uprzednio wypłaconych świadczeń emerytalnych. Organ rentowy obliczając wysokość nowo ustalonego świadczenia emerytalnego uwzględnił bowiem przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, zgodnie z którym jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191 i 1198, z 2015 r. poz. 357, 1268 i 1418 oraz z 2016 r. poz. 668), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa

w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Nie ulega również wątpliwości, że następnie Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 6.03.2019 r., sygn. P 20/16, opubl. w Dz.U. z dnia 21.03.2019r. poz. 539, orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30.09.2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Apelacyjny podnosi, że skarżący w niniejszej sprawie nie zakwestionował powyższych faktów. Nie podniósł również zarzutu naruszenia prawa materialnego, w tym w zakresie ustalenia zaskarżonym wyrokiem wysokości emerytury. Argumentacja organu rentowego skupiła się jedynie na wykazaniu, że ubezpieczona nie złożyła w terminie odwołania od decyzji z dnia 10.03.2016 r., gdyż w związku ze złożeniem przez ubezpieczoną pisma z dnia 4.04.2016 r. organ wystosował pismo z dnia 21.04.2016 r. w którym poprosił o sprecyzowanie czy jest to odwołaniem od decyzji, lecz ostatecznie nie uzyskał odpowiedzi. Podniósł, że z analizy protokołu rozprawy z dnia 24.05.2016 r. w sprawie o sygn. akt VI 202/16, wynika, że ubezpieczona faktycznie nie złożyła odwołania od decyzji z dnia 10.03.2016 r. Sąd Apelacyjny wskazuje, że organ rentowy tak argumentując de facto przyznał, że pomimo toczącego się postępowania sądowego w innej sprawie, tj. z odwołań ubezpieczonej od decyzji z dnia 16.02.2016 r. i z dnia 1.03.2016 r., organ rentowy nie nadał biegu odwołaniu ubezpieczonej od decyzji z dnia 10.03.2016 r. Nie ulega przy tym wątpliwości, że pismo ubezpieczonej z dnia 4.04.2016 r. w swej treści stanowiło odwołanie i zbytecznie było kierowanie do ubezpieczonej zapytania o charakter tego pisma. Z treści pisma jasno bowiem wynikało, że ubezpieczona odwołuje się od decyzji ustalającej prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym z uwagi na bezzasadne potrącenia z emerytury świadczeń uprzednio wypłaconych. Ubezpieczona zarzuciła przy tym naruszenie zasady równego traktowania ubezpieczonych oraz zasady demokratycznego państwa prawa. Zwróciła się również z pytaniem czy Trybunał Konstytucyjny nie orzekł już w przedmiocie pomniejszenia emerytury o uprzednio wypłacone świadczenia emerytalne. Okoliczność zatem, że ubezpieczona nie udzieliła odpowiedzi na zapytanie organu rentowego z dnia 21.04.2016 r., nie uprawniało organu do zaniechania podjęcia dalszych czynności w sprawie, w szczególności do pozostawienia pisma ubezpieczonej w aktach sprawy. Zamiast tego należało bezzwłocznie odwołanie ubezpieczonej z dnia 4.04.2016 r. przekazać do Sądu ubezpieczeń społecznych. Sąd I instancji prawidłowo przyjął, że kwalifikacja pisma ubezpieczonej z dnia 4.04.2016 r. ostatecznie zawsze należy do kompetencji Sądu i skoro w związku z obecnie wniesionymi odwołaniami dostrzegł w aktach organu rentowego odwołanie ubezpieczonej z dnia 4.04.2016 r., to obowiązany był przystąpić do procedowania w sprawie z odwołania i wobec stwierdzenia braków formalnych odwołania wniesionego w terminie, wydać następnie wyrok. Sąd Apelacyjny podnosi, że Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował też prawo materialne, z uwzględnieniem obecnego stanu prawnego wyznaczonego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., w sprawie o sygn. P 20/16.

Mając na uwadze przedstawioną ocenę faktyczną i prawną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako niezasadną.

Urszula Iwanowska Beata Górska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk